

Šis puslapis atspausdintas iš DELFI interneto vartų.
Adresas <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=37863977>

Dažnesnis verslininkų ginčų sprendimas arbitraže palengvintų našta valstybiniam teismams

www.DELFI.lt

2010 spalio mėn. 25 d. 13:27

© Corbis

Jei daugiau nei iki šiol akcininkų ginčų būtų sprendžiama arbitraže, tai turėtų apčiuopiamos naudos ne tik verslininkams, bet ir valstybei – sumažėtų bylų našta teismams, galima būtų efektyviau organizuoti jų darbą ir sumažinti biudžeto išlaidas. Tokios esminės prielaidos populiarinti arbitražo teismus buvo išdėstytos Vilniuje vykusioje specializuotoje tarptautinėje konferencijoje apie akcininkų ginčų sprendimą arbitraže.

Pasak vienos iš konferencijos organizatorių – advokatų kontoros „Sorainen“ ginčų praktikos grupės vadovės Renatos Beržanskienės, didžiulis bylų kiekis teismuose neleidžia tikėtis greito bei kliento kaštus taupančio proceso – daugiausiai bylų nagrinėjančiame Vilniaus antrajame apylinkės teisme vienam teisėjui tenka apie 1200 bylų per metus, t.y. vidutiniškai 6 bylos per dieną. Palyginimui, SORAINEN partneris Estijoje Carri Giner pateikė duomenis, jog šioje šalyje vienam teisėjui tenka apie 240 bylų per metus ir tai yra laikoma per dideliu krūviu.

„Dėl tokio darbo krūvio akcininkų ginčo nagrinėjimas abiejų instancijų teisme vidutiniškai trunka 2–4 m., tuo tarpu arbitražinis teismas pagal VKAT reglamentą įsipareigoja ginčą išspręsti per 6 mėnesius nuo bylos perdavimo arbitražiniam teismui dienos. Suprantama, kad trumpesnis bylos nagrinėjimo laikas leidžia klientams sumažinti išlaidas bei laiką skirti verslui. Be to, siekiant išvengti viešo akcininkų nesutarimų eskalavimo, kuris Lietuvoje yra gana dažnas reiškinys, reikšmingas arbitražo privalumas yra konfidencialumas,“ – sako R. Beržanskienė.

Konferencijoje pranešimą skaičiusios Vilniaus komercinio arbitražo teismo generalinės sekretorės Vitalijos Baranovienės teigimu, per 2009 m. šioje institucijoje nagrinėjamų bylų skaičius išaugo 95 proc., palyginus su 2008 m. Tam, pasak jos, įtakos turėjo ir sunkmetis, pabloginęs įmonių tarpusavio atsiskaitymus.

51 proc. 2009 m. Vilniaus komercinio arbitražo teisme užregistruotų bylų sudarė ginčai kilę iš pirkimo-pardavimo sutarčių, 15 proc. – iš statybos rangos sutarčių, 15 proc. – iš akcijų įsigijimo sutarčių ar akcininkų susitarimų, likusi dalis – iš nuomos, paslaugų teikimo, paskolų ir faktoringo sutarčių. Tarp 2009 m. registruotų pasibaigusių bylų 64 proc. priimtas arbitražinio teismo sprendimas, 6 proc. bylų arbitražinio teismo sprendimu patvirtinta taikos sutartis, 9 proc. bylų nutraukta šalims sudarius taikos sutartį.

Pasak V. Baranovienės, paprastai didesnę dalį bylų sudaro tarptautinis arbitražas, kai bent viena iš šalių yra užsienio asmuo. Dažniausiai tarptautinio arbitražo bylose dalyvauja šalys, kilusios iš Europos (apie 85 proc. bylų). Pavyzdžiui, pernai 76 proc. bylų ginčai kilo su įmonėmis iš Rytų ir Centrinės Europos, 9 proc. bylų – su įmonėmis iš Šiaurės ir Vakarų Europos. Šiomet išlieka panaši tendencija, tačiau santykinai daugiau ginčo šalių yra iš Šiaurės ar Vakarų Europos valstybių (47 proc.), nei Rytų ir Vidurio Europos (37 proc.).

Konferencijoje dalyvavęs teisingumo ministras Remigijus Šimašius pabrėžė, kad arbitražas yra lygiavertė alternatyva valstybiniam teismams, kur galima greitai ir patogiai išspręsti didžiąją dalį verslo ginčų pasitelkiant nepriklausomus, autoritetingus ir pasitikėjimą pelniusius privačius asmenis. „Atsižvelgiant į tai, turime sukurti dar lankstesnį mechanizmą arbitraže sprendžiamiems nesutarimams bei taip paskatinti ginčo šalis dar aktyviau naudotis šiuo būdu. Kuo daugiau ginčų bus sprendžiama arbitraže, tuo ženkliu naudą pajus ir valstybiniai teismai – mažės jų darbo

krūvis, didės darbo efektyvumas, o kartu ir visuomenės pasitikėjimas jais. Taip pat bus taupomos ir valstybės lėšos“, – sako R. Šimašius. Pasak jo, lankstesnį arbitražo mechanizmą sukurti pavyktų, jei Seimas pritartų Teisingumo ministerijos parengtam Komercinio arbitražo įstatymo projektui.

Pagal jį, naujame teisiniame reguliavime būtų atsisakyta tarptautinio ir nacionalinio arbitražo atskyrimo, šalys įgalintos arbitražui perduoti ginčus, kurie iki šiol nebuvo laikomi komercinio arbitražo objektu: pirmiausia leidžiant nagrinėti ne tik teisinius, bet ir faktinius bylų aspektus, taip pat susijusius su žala dėl konkurencijos pažeidimų, kai kuriuos ginčus, liečiančius patentus, prekių ženklus ir dizainą, darbo sutartis ir vartotojų teises, jei arbitražinis susitarimas buvo sudarytas po to, kai kilo ginčas. Taip pat siūloma panaikinti draudimą arbitražui pateikti ginčus, kai viena iš šalių yra valstybinė ar savivaldybės įmonė ar organizacija.

Kartu projekte numatyti įvairūs pakeitimai, susiję su arbitrų skaičiumi ir paskyrimu, arbitražo procedūromis, taip pat bankroto atvejais, laikinųjų priemonių, kurias gali taikyti arbitražas, išplėtimu, kompensacijomis už tokių priemonių taikymą bei apskritai jų reguliavimą.

Konferencijoje dalyvavę Lietuvos, Latvijos, Estijos, Baltarusijos, Rusijos, Švedijos, Suomijos, Lenkijos, Ukrainos bei Prancūzijos arbitrai taip pat pasidalino savo šalių akcininkų ginčų sprendimo praktika bei teisinio reguliavimo aspektais.

Arbitražas – tai ginčo sprendimo būdas, kai fiziniai ar juridiniai asmenys, remdamiesi savo susitarimu, tarpusavio ginčui spręsti kreipiasi ne į valstybės teismą, o į jų susitarimu pasirinktą trečiąjį asmenį ar asmenis. Arbitražo sprendimai pripažįstami ir gali būti vykdomi daugiau nei 140 pasaulio valstybių, jų skaičius kasmet didėja, o Lietuvoje arbitražo sprendimas teisine galia prilyginamas teismo sprendimui. Arbitraže dalyvaujančios šalys gali susitarti dėl kalbos ir vietos, arbitrų skaičiaus bei jų skyrimo tvarkos, ginčams spręsti taikytinos teisės.

Griežtai draudžiama DELFI paskelbtą informaciją panaudoti kitose interneto svetainėse, tradicinėse žiniasklaidos priemonėse ar kitur arba platinti mūsų medžiagą kuriuo nors pavidalu be sutikimo, o jei sutikimas gautas, būtina nurodyti DELFI kaip šaltinį.